

TỔNG CỤC PHÒNG CHỐNG THIÊN TAI

Trụ sở: Nhà A4, số 2 Ngọc Hà, Q. Ba Đình, Hà Nội

Điện thoại: 0243 7335697 / Fax: 0243 7335701

Email: pcttvietnam@mard.gov.vn

phongchongthientai.vn

BỘ NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN
TỔNG CỤC PHÒNG CHỐNG THIÊN TAI

TUYỂN TẬP

CÁC CÂU CHUYỆN VỀ BÀI HỌC HAY, TẤM GƯƠNG TỐT TRONG PHÒNG TRÁNH VÀ GIẢM NHẸ RỦI RO THIÊN TAI

(Tài liệu mang tính chất giới thiệu)

Cơ quan chủ trì:
Tổng cục Phòng chống thiên tai

Đơn vị thực hiện:
Vụ Quản lý thiên tai cộng đồng

Hà Nội, tháng 12/2018

LỜI TỰA

Trong bối cảnh thiên tai ngày càng cực đoan, trái quy luật, khi mà sự tận tâm, nỗ lực vì an toàn của cộng đồng, của người dân đang ngày càng nâng cao thì một chút may mắn, cùng với sự tinh táo, quyết định kịp thời của một vài cá nhân đã mang lại hạnh phúc cho hàng ngàn con người. Đây là những bài học kinh nghiệm quý báu cần được lưu truyền và phổ biến trong toàn xã hội.

Cũng như những năm tháng chiến tranh giữ nước trước đây, cuộc chiến không tiếng súng trên mặt trận phòng, chống thiên tai cũng cần lắm những sự động viên, khích lệ về tinh thần nhằm kêu gọi sự quan tâm của toàn xã hội với công việc vô cùng khó khăn này. Những bài hát, những câu chuyện hay về phòng chống thiên tai sẽ là một trong những nguồn cảm hứng tuyệt vời làm lay động hàng triệu trái tim, để họ biết cảm thông, biết chia sẻ với những vất vả của các cán bộ làm công tác phòng chống thiên tai hay nỗi khó khăn, nhọc nhằn của cộng đồng đang phải gánh chịu do thiên tai gây ra.

Cuốn tuyển tập “Các bài học kinh nghiệm, tác phẩm hay trong công tác phòng tránh và giảm nhẹ rủi ro thiên tai” được sưu tầm và xây dựng với mục đích giới thiệu tới bạn đọc những mô hình điển hình, những câu chuyện có thật về những con người dám nghĩ dám làm trong phòng tránh thiên tai, đặc biệt là những giây phút cân não của các cán bộ lãnh đạo đã phải trải qua, khi mà sau mỗi quyết định của họ chính là sự an toàn của một cộng đồng.

Kinh nghiệm là nguồn tài sản vô giá, bất tận. Cuốn tài liệu này sẽ không dừng lại ở đây mà sẽ luôn luôn được cập nhật, chỉnh biên để kịp thời truyền tải nhiều hơn nữa tới các bạn đọc.

Trong quá trình xây dựng, không tránh khỏi những thiếu sót, nhóm soạn thảo rất mong sự góp ý chân thành của quý bạn đọc để tài liệu ngày càng được hoàn thiện.

Trân trọng cảm ơn!

PHẦN I

CẢM ĐỘNG NHỮNG CÂU CHUYỆN
TÌNH NGƯỜI TRONG THIÊN TAI

1. Câu chuyện từ một chiếc loa cầm tay

Khi cơn lũ quét sắp sửa ập đến, anh Cà Văn Biên - Trưởng bản Hua Nặm, xã Nặm Păm (Mường La, Sơn La) tay cầm loa, gồng mình vượt mưa gió, vừa chạy vừa hét: “Bà con ơi! Dậy đi. Lũ về rồi, dậy đi, chạy đi...”

Anh Cà Văn Biên - Trưởng bản chấp nhận mất nhà, mất cửa để cứu dân

Thoát hiểm nhờ linh cảm

Anh Cà Văn Biên nhớ lại, lúc ấy là khoảng 19 giờ ngày mùng 2 tháng 8 năm 2017, thấy trời càng lúc càng mưa to dù đã đi nằm nhưng thấy trong người khó chịu, lo lắng không ngủ được. Đến khoảng hơn 22 giờ, trời vẫn mưa như trút, không chút dần dờ, anh vội vã gọi vợ và 2 con dậy, dặn dò phải cẩn thận rồi lấy xe máy, cùng một đồng chí công

an khẩn trương lên đầu nguồn xem tình hình nước lũ.

Lên đến đầu nguồn Pá Uôn, anh Biên thấy đoạn Tỉnh lộ 109 mọi năm vẫn là “bức tường” ngăn nước lũ tràn về bản, nay đã gần như sạt lở hoàn toàn, chỉ còn một đoạn mỏng manh, dày khoảng 20cm trong khi mưa vẫn không ngừng. Trong giây lát, anh dự đoán chỉ vài phút nữa nước sẽ phá vỡ đoạn đường và tràn về bản, gây nguy hiểm cho cả bản với 179 hộ, hơn 800 khẩu cùng tài sản, 2 người cấp tốc chạy xe về bản.

Chạy về đến nhà, là lúc nước dâng cao đến đầu gối, ngồi thấy mùi bùn đất trong nước lũ nồng nặc với tiếng kêu ầm ầm như tiếng sấm đang dội đến, anh Biên vội bảo với vợ: “Nước lũ về rồi, em đưa hai con lên ông bà nội đi. Anh đi gọi mọi người đây”.

Nói là làm, anh Biên tay cầm loa, miệng gào lớn, lao từ đầu bản đến cuối bản, thúc giục mọi người dậy đi tránh lũ. Vừa gào thét để át tiếng mưa, vừa đập cửa, đập sàn để đánh thức những hộ ngủ say. Trong khi kêu gọi, anh Biên không quên hướng dẫn mọi người “chạy lên sườn núi sau bản. Chạy nhanh lên...”.

Anh Biên nhớ lại: “Trong đêm khuya, trời tối mù mịt, mưa gió gầm gào, dưới ánh sáng của những tia chớp, tôi thấy cảnh tượng lúc đấy rất hoảng loạn. Phụ nữ, trẻ em thì khóc, người dìu người già, con trẻ. Thấy hộ nào lúng túng với tài sản là tôi phải giục họ bỏ đi để lấy an toàn tính mạng. Khi cả bản đã lên tới sườn núi an toàn thì cũng là lúc nước lũ về như thác đổ. Những cột nước đen ngòm, cao sừng sững ẩn hiện trong ánh chớp ập đến nuốt gọn những ngôi nhà và toàn bộ tài sản của chúng tôi...”.

Bài học kinh nghiệm:

Cảm nhận của những người dân vừa kịp thoát khỏi lũ dữ: “Đêm ấy, cả nhà tôi đang ngủ, nghe thấy tiếng loa gọi của cháu Biên nên vội bật dậy. Các con tôi dìu tôi xuống đến chân cầu thang thì nước đã ngập đến nửa đầu gối. Tôi nghe thấy tiếng Biên vẫn gào lớn từ phía giữa bản: “Chạy lên sườn đồi sau bản. Chạy nhanh lên...”. Khi ấy nhiều người còn đang ngái ngủ, nếu cháu Biên không nói rõ thế, có khi lại chạy ra đường thì khác nào đón lũ về!!!”.

(Nguồn báo Dân Việt)

2. Những anh hùng đời thường xả thân cứu hàng trăm người trong lũ dữ

“Trong đêm, anh Lê Văn Điệp, Bí thư chi bộ xã Sơn Trạch (Bố Trạch, Quảng Bình) lần lượt chèo thuyền cứu hơn 200 người dân xã Sơn Trạch (Bố Trạch, Quảng Bình). Khi trời sáng, anh chèo thuyền về thì hồ t ho a ng thâ y căn nhà mình bị nước lũ giạt sập, đồ đạc trôi theo dòng nước.”

Anh Lê Văn Điệp - cứu hơn 200 người trong lũ

Đêm tháng 10/2010, sau những ngày mưa tầm tã, lũ tràn về nhanh như thác đổ, nước bủa vây, trong vài chục phút đã dâng lên gần ngập nóc nhà. “Nước lên nhanh như thể Sơn Tinh, Thủy Tinh đánh nhau. Người leo lên đến đâu nước dâng đến đó. Cả đời này chưa thấy trận lũ nào khủng khiếp như thế”, một người dân nhớ lại.

Không có thuyền để thoát thân, hàng ngàn con người hấp hối trước sự hung dữ của thiên tai. Tiếng kêu cứu hoảng loạn trong đêm đen mịt mù. Sau khi giúp vợ dọn đồ lên cao, nước vẫn tiếp tục dâng, anh Điệp đã dùng thuyền chở vợ và đứa con 2 tuổi đến nhà người quen ở trên đồi tránh lũ rồi một mình, tức tốc chèo thuyền đi cứu người.

Cứu được 3 em bé hàng xóm đang ngồi trên nóc nhà, anh Điệp chèo thuyền ra đầu xóm thì thấy nhà của mấy người ở ven sông đã chìm, người dân kêu khóc thảm thiết. Chẳng kịp suy nghĩ, anh cho thuyền chạy dọc bờ sông, lần lượt đưa những người đang trôi trên nóc

Nước ngập mệnh mông ở nhiều xã thuộc huyện Minh Hóa, Tuyên Hóa - những nơi có lượng mưa kỷ lục 1.000-1.600 mm. Ảnh: Hưng Nguyễn.

nhà lên thuyền đi tránh lũ.

“Một số cụ già nước đã ngập nửa người nhưng không muốn đi vì nghĩ mình già rồi, nếu có chết thì được chết ở nhà. Tôi phải vừa dọa nạt vừa dỗ dành thì họ mới chịu rời nhà để lên thuyền”, anh Điệp kể.

Cứ như vậy, một mình anh Điệp lần lượt chèo thuyền cứu được hơn 100 người dân của xã Sơn Trạch khỏi lũ dữ trong đêm tối. “Chèo thuyền trong mưa lớn, nước xiết, thỉnh thoảng lại va vào dây điện, thuyền như sắp lật, nhiều lúc tôi định bỏ cuộc, nhưng cứ cứu được người này lại thấy người khác đang kêu than, như bản năng mình cứ tiếp tục chèo thuyền giúp họ”, anh Điệp vừa nói vừa cười. Mãi miết cả đêm cứu bà con, tới khi trời sáng, anh Điệp chèo thuyền qua nhà mình thì hết hoảng thấy căn nhà mới dựng của vợ chồng bị nước lũ giạt sập, tivi, giường tủ... trôi theo dòng nước. Ghé thuyền vào nhà xếp tạm mấy thứ đồ chưa bị cuốn trôi, anh lại lên đường đi cứu người. Ngày hôm đó, chàng bí thư đoàn của xóm đã cứu được hơn 200 người thoát giữa

dòng nước lũ đục ngầu, đưa họ đến UBND xã và một số nhà dân khác lánh nạn.

“Khi đó ai cũng hoảng loạn, trời tối đen, mưa như trút, dòng nước đục ngầu cứ dâng cuộn cuộn, ai cũng lo cứu lúa gạo, người thân của gia đình, chứ ai nghĩ đến chuyện cứu giúp người khác mô. May mà có anh Điệp xuất hiện không thì những người như tui đều chết cả rồi”, một người dân được cứu thoát chia sẻ.

Trong trận lũ lịch sử này, người dân Sơn Trạch cũng nhớ như in hình ảnh của anh Hoàng Văn Ninh, Trưởng thôn Xuân Tiến, xã Sơn Trạch, trong đêm tối đã chèo thuyền đi cứu người.

“Sau khi cứu được hai khách du lịch người nước ngoài, tui thấy nhiều đoàn khách cũng đang mắc kẹt trong lũ, nhiều người chơi với trên mái nhà liền đưa thuyền máy đi cứu họ”, trưởng thôn cười xòa kể, rồi nhìn ra căn nhà đang ngập chìm trong nước của mình.

Trưởng thôn Hoàng Văn Ninh: “Cứu người là việc bình thường”

Anh Ninh cho rằng việc chèo thuyền đi cứu dân trong đêm là điều bình thường, là bản năng mà mỗi con người khỏe mạnh và có thuyền đều sẽ làm. Nhưng trong lúc thực hiện những điều bình thường ấy, anh đã không ít lần suýt chết.

Có lần thuyền bị vướng vào cột điện, tiếp tục nổ máy thì chân vịt bị mắc vào dây điện khiến thuyền lật, một mình anh vật lộn với dòng lũ. Có lúc, dòng nước đã cuốn anh đi cả trăm mét nhưng nhờ vớ được ngọn tre và vận dụng kinh nghiệm bơi của mình, anh đã vượt qua dòng nước xoáy rồi đến một nhà hàng xóm mượn thuyền tiếp tục đi cứu người.

“Đêm hôm đó và sáng hôm sau, tui nghe dân làng nói anh Ninh cứu được hơn 200 người. Cứu xong thì hần cũng bị ngất xỉu vì kiệt sức. Dân làng tui mang ơn hần suốt đời”, cụ Nguyễn Thị Trữ, 78 tuổi, người được trưởng thôn Ninh cứu sống nói với giọng biết ơn.

Trong đợt lũ dữ vừa qua, người dân huyện Quảng Trạch còn nhớ mãi hình ảnh cụ ông 76 tuổi Lưu Trọng Tham ở xã Hạ Trạch đã một mình băng lũ, chèo thuyền chở dân lên núi trong đêm 5/10. Sau khi cứu sống được khoảng 20 người, thuyền ông bị lật và nước cuốn trôi. Hai ngày sau mới tìm được xác ông.

Anh Hồ An Phong, Bí thư tỉnh Đoàn Quảng Bình cho biết, trong đợt lũ, đã có rất nhiều người dân, trong đó có nhiều đoàn viên thanh niên quên mình cứu sống hàng trăm người. “Tấm gương quên mình vượt lũ cứu người của những người này được nhân dân ghi nhận và biết ơn”, anh Phong nói.

(Nguồn VnExpress.net)

Cứu người giữa vùng nước xoáy

Không thể nhìn hàng xóm bị lũ cuốn trôi, nhiều người dân đã dũng cảm chèo ghe ra giữa dòng nước xoáy cứu người, dù biết có thể bị nhấn chìm bất cứ lúc nào.

Vẫn chưa hoàn hồn sau hai ngày được cứu sống giữa rốn lũ, anh Nguyễn Hoàng Phúc và vợ trú thôn Phú Khương, xã Hành Tín Tây, Nghĩa Hành (Quảng Ngãi), nói: “Họ đã sinh ra vợ chồng tôi lần thứ hai,

các con tôi không phải trở thành trẻ mồ côi...”

Trưa ngày 15/11/2013, nước lũ tràn về trên dòng sông Vệ đục ngầu. Khi đó vợ chồng anh Phúc vẫn bám trụ ở căn chòi trên một vạt đất giữa sông Vệ giữ tài sản. “Không ngờ nước lên nhanh đến mức tôi không kịp trở tay. Hết đường thoát, lúc này vợ chồng tôi đã nghĩ đến cái chết. Bỗng tôi nhớ đến điện thoại trong túi quần nên lấy ra gọi cho người thân trong bờ cầu cứu. May mà các anh ấy kịp thời có mặt chứ không thì... Gia đình tôi mang ơn họ rất nhiều”, anh Phúc cho biết.

Còn chàng thanh niên Hồ Thanh Lâm, 22 tuổi (ở xã Hành Tín Tây), nói: Cứu người là chuyện lẽ thường thôi. Không lẽ thấy hàng xóm mình gặp nạn mà mình đứng nhìn sao. Mình còn mà họ bị nước cuốn đi, con cái họ sẽ mồ côi thì tội lắm. Bà con sống chết có nhau thôi.

Câu chuyện được kể lại như sau: Khi nhận được thông tin vợ chồng anh Phúc đang bị mắc kẹt giữa sông Vệ, còn nước thì tràn vào khu dân cư và ngập khắp nơi. Tôi tìm cha mình bàn cách cứu người. Nghe thế, mẹ tôi từ nhà dưới chạy lên báo, cẩn thận nhen con, nguy hiểm lắm.

Tôi và cha chèo ghe đi cứu. Vừa ra giữa sông thì nước chảy xiết đẩy chiếc ghe trôi tự do. Hai cha con tôi cùng một thanh niên nữa gồng mình vượt qua. Vừa đến cồn cát thì thấy vợ chồng anh Phúc đang ngồi vắt vèo trên cây. Phía bên dưới nước lũ đỏ quạch chảy ầm ầm. Thân cây cứ nghiêng dần...Khi anh Phúc vừa xuống được ghe thì nước đẩy ghe trôi đi xa, thân cây xà xuống gần đụng mặt nước, vợ anh Phúc hoảng hốt kêu cứu. Tôi cùng mọi người tiếp tục lần nữa chèo quay trở lại cứu chị Lan. Chị Lan vừa ngồi vào ghe an toàn thì cái cây cũng bị lũ cuốn trôi đi.

Hơn hai tiếng đồng hồ quần thảo với dòng nước lũ cuối cùng anh Lâm và cha đã đưa vợ chồng anh Phúc vào bờ an toàn. Vừa về đến nhà thì khắp xóm tiếng kêu cứu thảm thiết. Biết người dân gặp nguy cha con tôi tiếp tục chèo ghe đi cứu người. Đến gần 20h tối thì có hơn 80 người được họ đưa đến nơi an toàn. Lúc trở về nhà thì toàn bộ lương thực của gia đình bị lũ nhấn chìm, một con heo bị lũ cuốn trôi.

Lão nông chèo ghe cứu hơn 30 người

“Tôi không thể chịu được tiếng kêu cứu của người dân. Thảm thiết lắm, không cứu họ lòng tôi bứt rứt lắm. Phải cứu thôi, đó không chỉ là trách nhiệm mà còn là lương tâm, là tình làng nghĩa xóm, là mệnh lệnh con tim”, ông Thuận tâm sự.

Ông Thuận bên cháu nội sau một ngày lũ rút đi

Khi nghe thông tin người dân trong thôn đang kêu cứu, không một phút lưỡng lự, lão nông Phan Thuận (55 tuổi, ở xã Hành Tín Tây) kéo chiếc ghe chỉ rộng 80cm và dài hơn 2m vượt qua dòng nước chảy xiết để tiếp cận với bà con đang gặp nạn. Chiếc ghe nhỏ tránh hết bị sóng đánh lại bị các thân cây gỗ rừng trôi va vào như muốn nhấn chìm.

Trong hai ngày 15-16/11, ông Thuận cùng một thanh niên khác trong xóm đã cứu hơn 30 người thoát chết trong dòng nước lũ. “Không có chú Thuận chắc mẹ con tôi giờ chẳng còn trên đời này nữa đâu. Nước lên vùn vụt, mẹ con tôi leo lên trần nhà ngồi, ai ngờ nước dâng lên nữa, tôi đập ngói thờ đầu ra kêu cứu, may chú ấy vừa đến kịp đưa mẹ con tôi đi cũng là lúc lũ tràn lên nóc nhà. Tài sản bị trôi hết nhưng vẫn còn thấy may mắn hơn nhiều người bị lũ cuốn trôi”, chị Huỳnh Thị Thành xúc động nói.

Các tấm gương cứu người rất tiêu biểu và dũng cảm. “Nó đã thể hiện tình người, tình làng nghĩa xóm rất cao và đó cũng là cách mà người dân thể hiện tinh đoàn kết trong cộng đồng.

(nguồn Zing.vn)

Thầy và trò trong cơn đại hồng thủy năm 1999

Đây là một câu chuyện có thật diễn ra trong trận Đại hồng thủy năm 1999 tại thành phố Huế mà nhiều người có nghe đến. Hai thầy giáo và một bảo vệ trường đã cứu 57 em học trò nhỏ qua cơn nguy hiểm. Một trong số đó là nhà thơ Lê Vĩnh Thái, công tác về Tạp chí Sông Hương năm 2009. Sau hành động dũng cảm ấy, thầy giáo Lê Vĩnh Thái đã vinh dự nhận được bằng khen của Thủ tướng Chính phủ. Câu chuyện được kể lại không màu mè, uyển ngữ, nhưng phía sau những câu chữ dung dị là những trái tim lấp lánh lòng nhân ái...

Lũ lịch sử “đại hồng thủy” ở miền Trung

“... Đã 10 năm trôi qua, trong ký ức của tôi vẫn còn in mãi hình ảnh biên tập viên Thanh Lâm xuất hiện trên bản tin thời sự trên sóng VTV1. Trong tiếng ghen ngào của anh và sự im lặng của những giọt nước mắt chảy dài trên má của những đôi mắt đang theo dõi truyền hình. Hình ảnh một ông lão hốc hác, thất thần ở thôn Bằng Lăng, xã Thủy Bằng nhận gói mì tôm từ đoàn cứu trợ và nhai ngấu nghiến khi nửa người còn ngâm trong dòng nước ngầu đỏ; hình ảnh những người đang đói rét co ro trên những mái nhà; những vành khăn tang trắng trên đầu từng khuôn mặt còn thất thần hoảng loạn. Sự tang thương mất mát đầy im lặng của những người đến bia Quốc Học, những nén nhang cháy ở eo biển Hòa Duân của những người đang hy vọng tìm thấy xác người thân. Chút hy vọng mong manh là cứu cánh cuối cùng trong sâu thẳm của mỗi người. Những hình ảnh ấy cứ thay phiên tái hiện day dứt mãi trong tôi”.

Không lường được sức lũ

Buổi sáng hôm ấy trời mưa nhẹ hạt, xế trưa trời bỗng hùng nằng, dòng sông vẫn hiền hòa chảy. Thế nhưng đến chiều khoảng 15 giờ nước bắt đầu dâng cao và chỉ chừng một tiếng đồng hồ sau, trời bắt đầu đổ mưa, mưa xối xả mù mịt cả đất trời, dòng sông cũng bắt đầu cuốn cuộn chuyển mình. Hai dòng Tả Trạch và Hữu Trạch hợp sức lại biến dòng sông Hương thành dòng lũ hung hãn đỏ ngầu nước, tàn phá và nhấn chìm bao xóm làng trong nước.

Đoán chừng sẽ xảy ra lũ lớn, mà đa số các em học sinh của trường đều ở phía bên kia sông, hai anh em giáo viên chúng tôi tự phân công nhau, anh Hoàng Thái ở lại quản lý học sinh, tôi sang sông để mượn đồ lớn đưa cho các em về nhà. Con đò nhôm của chị Nhỏ sao hôm nay khó chèo đến thế. Nhồi lên xóc xuống, có khi nước tạt tràn vào chiếc đò nhôm vốn khá vững vàng bây giờ sao lại thấy nó quá nhỏ bé và mong manh trước dòng nước. Phải mất hơn 20 phút chúng tôi mới qua được sông Tả Trạch, lúc này nước đã chảy tràn lên đường. Không kịp nhìn lại nữa, tôi chạy nhanh lên dốc để kịp đưa các em học sinh quay về lại trường để tránh lụt.

Mới khoảng 5 giờ chiều mà trời đã tối sầm xuống, những cơn mưa như trút nước và gió lớn ào ào. Nước càng lúc càng dâng cao nhưng ngôi trường nơi chúng tôi ở nằm trên đồi cao nên chúng tôi cũng yên tâm hơn. Chúng tôi cho các em vào phòng để ở, hai phòng học và văn phòng với 57 học sinh, hai giáo viên và một anh bảo vệ. Đêm ở nơi đầu nguồn, trong căn phòng ba chúng tôi ngồi đầy lo âu, ngoài kia mưa gió gào thét, anh em thay nhau chạy xuống dưới xóm xem nước lên đến đâu. Các em học sinh nam còn vui cười đùa, một số em học sinh nữ trầm tư, buồn, khóc, cứ hỏi đi hỏi lại. “Thầy ơi! Mai em về được chưa thầy!”. Để các em khỏi hoang mang, chúng tôi khuyên răn, động viên các em và cho các em chơi các trò chơi tập thể, thi văn nghệ tại phòng học. Căn phòng bỗng ấm lên, các em cười đùa rôm rả, riêng ba chúng tôi vẫn canh cánh bên mình liệu nước sẽ lên cao hơn không?

Đến khoảng 23 giờ, các em đã ngủ hết, chúng tôi dùng đèn pin đi kiểm tra tình hình xung quanh, không có gì, nước vẫn còn rất xa... Trời càng về khuya càng lạnh, ba anh em chia nhau từng liều thuốc để chống rét, rồi ngồi bàn về lũ lụt, dò lại danh sách các em học sinh, thi

thoảng lại đội mưa xuống xem nước lụt lên đến ngang đâu. Ba người ngồi co ro ngủ gật lúc nào không hay. Đến 3 giờ sáng ngày 2/11, nước bắt đầu dâng lên ở chân đồi nơi ngôi trường chúng tôi ở. Chúng tôi bắt đầu thu dọn những hồ sơ, tài liệu của nhà trường đưa lên cao và chuẩn bị phương án chống lũ. Gần 6 giờ sáng nước đã tràn hành lang dãy phòng học, chúng tôi huy động tất cả các em kê bàn ghế lên, anh Hồng

Nước dâng ngập mái nhà

đi kiểm dây để cột các dây bàn lại. Mới kê xong dây bàn chưa kịp cột chân lại với nhau thì nước đã dâng lên hơn nửa bàn, dây bàn thứ hai bắt đầu được tiếp tục kê lên. Nước lúc này lên nhanh đến tốc độ chóng mặt, chẳng mấy chốc đã ngập gần nửa dây bàn thứ hai. Những dây bàn bắt đầu được thu hẹp lại để

chuyển tiếp lên cao hơn, tầng thứ ba là dây ghế được kê lên, 57 em học sinh lúc này đầu đã chạm trần nhà. Không một em nào được nhích chân lên, nếu nhích lên là bàn ghế sẽ nổi hết, chúng tôi dặn đi dặn lại học sinh như thế. Con nước lên quá nhanh, đến 9 giờ sáng nước đã ngập dây bàn chống thứ 2, chúng tôi điện thoại về báo cho các cơ quan chức năng, báo cho lãnh đạo trường, các đồng nghiệp để họ liên lạc khắp nơi... Lúc này nước bắt đầu tràn lên be của dãy phòng học, nhà dân ở thôn La Khê Trẹm ở dưới kia đồi đã ngập hết tất cả. Chúng tôi tính đến chuyện phá ngói để có thể leo lên mái nhà, nhưng rất khó để bẻ gãy những thanh gỗ rui mèn của mái ngói. Tôi và anh Hồng, anh Hoàng Thái dùng chân đạp cũng không thể gãy được. Không còn cách nào khác hơn là phải đi lấy rựa để chặt, mà rựa đang nằm ở trong phòng học. Chúng tôi lên đồi Hóc Tổng an toàn nhưng chỉ được một lúc, nước đã dâng lên

ngập đôi lại phải chạy lụt. Đang chuẩn bị đưa học sinh đi tìm nơi cao hơn thì gặp anh Nguyễn Ngọc Chính, Bí thư Xã Đoàn Hương Thọ, nghe tin nước lũ bao vây thấy trò chúng tôi, anh lập tức đến ứng cứu kịp thời. Anh đưa thấy trò chạy lên miếu làng Trẹm, nước lại dâng lên, lại một cuộc "hành quân" nữa bắt đầu. Thấy trò thấm mệt, lạnh và đói.

Ba anh em chúng tôi an ủi động viên tinh thần các em học sinh, buổi chiều hôm đó thấy trò chúng tôi lót lòng bằng những gói mì tôm của vợ chồng anh Hồng mang theo. Tối đến, ba anh em đi xin cơm cho các em, nhưng ở đây ai cũng là dân chạy lụt nên không mang theo gì cả. May có bác Trần Lập nấu cho thấy trò một nồi cơm để ăn tối hôm đó. Lụt, một nắm cơm cũng được chia nhau, không em nào chịu ăn vì cơm ít quá, cứ nhường nhau và cuối cùng tôi phải chia ra thành nhiều nắm cơm bé xiu để mỗi một em được một nắm, lúc này mới thấy được tình người thật ấm áp trong hoạn nạn. Đêm xuống trên đồi, để xua đi cái lạnh, đói và rét, tôi bắt bài hát tập thể để các em hát, hát thật to, thật lớn. Niềm tin vào một ngày trời sẽ tạnh, một ngày nắng đẹp sẽ tới, các em đã hát đến lúc không thể hát được nữa vì đói..., tất cả thiếp đi. Chỉ còn lại ba chúng tôi, anh Hoàng Thái, Lê Văn Hồng và tôi, ngồi bên nhau trong tâm trạng đầy lo âu đến ba giờ sáng. Lúc này trời bắt đầu nổi gió, gió lớn làm sập mái tôn lán trại tạm bợ vừa dựng lúc chiều. Ba anh em chúng tôi ngồi chống tay đỡ trên đầu những tấm tôn để học trò của mình tiếp tục ngủ... Sang ngày 3/11, mưa tầm tã, các em học sinh bắt đầu không còn sức để kháng trước cái đói, rét, chỉ còn cách duy nhất là ngồi sát vào nhau, các em ôm lấy nhau thành vòng tròn để gió khỏi len vào. Khoảng 10 giờ trưa, tôi và anh Hoàng Thái đi xin sắn và thay nhau đi nhổ sắn quanh đồi về nấu cho các em ăn tạm. Đến trưa, vợ chồng anh Hồng chèo đò đi mượn được khoảng 30 lon gạo ứt đã bị ngâm nước nhiều ngày, khoảng 1 giờ chiều cơm nấu xong, hạt gạo ngâm nước đã bốc mùi chua nhưng nhìn các em ăn ngon, tôi mừng rớt nước mắt.

Sau ròng rã một tuần lễ cùng học sinh tránh lũ ở phía thượng nguồn, thấy trò đã được bình an vô sự trở về thành phố.

PHẦN II

NHỮNG BÀI HỌC KINH NGHIỆM, MÔ HÌNH HAY

NHỮNG QUYẾT ĐỊNH KHÓ KHĂN TRONG CÁC TÌNH HUỐNG KHẨN CẤP

Những chỉ đạo liên tiếp

Sau hơn 30 năm vận hành, lần đầu tiên Nhà máy thủy điện Hòa Bình đã phải mở 8/12 cửa xả đáy vào ngày 11/10/2017, đây là điều chưa từng có và ít ai biết được, thời điểm quyết định để giải nguy cho thủy điện Hòa Bình.

Hồ thủy điện Hòa Bình mở 8/12 cửa xả đáy trong đợt mưa lũ tháng 10/2017

Tháng 10 hàng năm, theo quy luật tự nhiên, mọi sự quan tâm sẽ được dành cho khúc ruột miền Trung. Thế nhưng, năm 2017, do ảnh hưởng của hoàn lưu áp thấp nhiệt đới và không khí lạnh gây mưa lớn tại các tỉnh miền núi phía Bắc, đặc biệt là các tỉnh Hòa Bình, Thanh Hóa có mưa rất to, lưu lượng lũ về hồ Hòa Bình đạt xấp xỉ 15.000 m³/s. Đây quả là tháng 10 mưa lũ nghiêm trọng, khó lường nhất trong nhiều năm qua. Trước tình hình đó, Ban Chỉ đạo Trung ương về Phòng chống thiên tai có Công điện hồi 16h30 ngày 10/10 lệnh hồ Hòa Bình mở 1 cửa xả đáy vào hồi 7 giờ ngày 11/10/2017. Tuy nhiên, mọi việc tiếp tục diễn biến bất lợi khi lưu lượng về hồ vẫn ở mức cao so với dự báo và lớn nhất từ trước tới nay đối với cùng kỳ hàng năm, để đảm bảo an toàn công trình, nhà máy thủy điện Hòa Bình đã phải chủ động mở 4 cửa xả đáy vào 19h00, 19h30 ngày 10/10; 0h00, 3h00 ngày 11/10.

Cửa xả đáy thứ 5 tiếp tục được mở vào lúc 5 giờ sáng 11/10, do mực nước hồ đang lên cao trong khi lưu lượng nước về hồ lớn. Việc mở cửa xả đáy thứ 5 theo Công ty Thủy điện Hòa Bình nhằm đảm bảo an toàn cho công trình và giữ mực nước hồ không vượt quá giới hạn cho phép

Những điều chưa từng xảy ra

Ứng trực liên tục tại thủy điện Hòa Bình ngay từ đầu trận lũ, ông Trần Quang Hoài - Tổng cục trưởng Tổng cục Phòng chống thiên tai cho biết, lưu lượng nước về hồ thủy điện trong sáng 11/10 là rất lớn,

Ông Trần Quang Hoài - Tổng cục trưởng Tổng cục PCTT

luôn ở ngưỡng từ 14.000-15.000 m³/s, thậm chí có thời điểm lên tới hơn 16.200 m³/s, mực nước trong hồ cũng vượt cao trình thiết kế, khi đạt tới hơn 117m. Một tình thế hết sức nguy hiểm, chính vì vậy, việc đảm bảo an toàn cho bản thân công trình phải được đặt lên hàng đầu và Ban Chỉ

đạo Trung ương về Phòng chống thiên tai, ngay sau đó, đã ra lệnh mở tiếp 3 cửa xả đáy cho hồ thủy điện Hòa Bình. Đây là lần đầu tiên nhà máy này phải mở cùng lúc 8 cửa xả đáy kể từ khi vận hành đến nay.

Một chi tiết quan trọng khác cần phải nhắc đến khi đó là việc chỉ đạo hợp lý vận hành hồ thủy điện Sơn La để cắt lũ tối đa về hồ Hòa

Bình, đảm bảo an toàn công trình: Vào hồi 6 giờ sáng ngày 11/10, Ban chỉ đạo Trung ương về Phòng chống thiên tai đã có công điện Hòa tống số 76 lệnh Giám đốc Công ty Thủy điện Sơn La dừng tất cả các tổ máy phát điện, không xả nước về hạ du vì nguy cơ xảy ra ngập úng. Nếu không cho đóng ngay thủy điện Sơn La lại, thì không biết điều gì sẽ xảy ra với thủy điện Hòa Bình, bởi lưu lượng nước về hồ lúc đó là quá lớn - một thành viên Ban Chỉ đạo đã chia sẻ. Đây cũng là lần đầu tiên, thủy điện Sơn La phải dừng phát điện để cắt lũ về hạ du.

Cuối cùng, sau cơn mưa trời lại sáng, những nỗ lực của cả tập thể và những cá nhân xuất chúng đã được đền đáp. Từ chiều 11/10, lượng mưa ở thượng nguồn đã giảm nên đến tối ngày hôm sau, thủy điện Hòa Bình đã được phép đóng 2 cửa xả đáy, chỉ còn duy trì 6 cửa xả liên tục và sức ép xuống cộng đồng người dân sinh sống vùng hạ du cũng ngày càng giảm dần...

Bài học kinh nghiệm:

Ban chỉ đạo Trung ương về Phòng chống thiên tai, Ban quản lý các hồ chứa, các Công ty thủy điện đã có sự phối hợp chặt chẽ trong vận hành hệ thống liên hồ và khi xảy ra tình huống khẩn cấp, người đứng đầu cơ quan phòng chống thiên tai dám chịu trách nhiệm, luôn ứng trực, bám sát hiện trường để nắm bắt thông tin nhanh chóng, đưa ra quyết định kịp thời.

GS.TSKH Phạm Hồng Giang - Chủ tịch Hội Đập lớn và Phát triển nguồn nước Việt Nam

Những mô hình nhân văn trong mùa lũ đồng bằng sông Cửu Long

Nhiều năm về trước, cứ tới mùa lũ là thông tin trẻ em chết đuối lại xuất hiện dày đặc trên các phương tiện thông tin đại chúng. Trong đó, cơn lũ lớn lịch sử năm 2000 đã gây tổn thất nặng nề về người nhất từ trước đến nay ở các tỉnh miền Tây Nam Bộ. Trong số gần 1.000 người bị thiệt mạng, có 80% được xác định là trẻ em. Từ những kinh nghiệm, bài học đau thương được rút ra, thông qua việc tăng cường năng lực chính quyền các cấp, cùng với các hoạt động nâng cao nhận thức của người dân, một số mô hình giảm nhẹ rủi ro thiên tai tại Đồng bằng sông Cửu Long đã và đang được thực hiện hiệu quả. Những mô hình này không chỉ bảo vệ các em an toàn, mà còn thể hiện tinh thần nhân văn cao cả, tương trợ nhau trong lúc khó khăn khi lũ về.

Giữ trẻ an toàn trong mùa lũ Câu chuyện tại huyện An Phú, tỉnh An Giang

Trở lại An Phú trong những ngày này bỗng cảm thấy nao nao trong lòng. Nước lũ dâng cao gây chia cắt nhiều tuyến đường ở các xã: Vĩnh Hậu, Vĩnh Hội Đông, Nhơn Hội, Phú Hội... ảnh hưởng việc đến trường của HS, nhất là HS ở bậc tiểu học, nên chính quyền địa phương tổ chức đưa, rước HS trong suốt mùa lũ.

Những em nào chưa đến tuổi đi học nhưng không thể theo cha, mẹ mưu sinh (ở nhà không người trông coi hoặc ở cùng ông, bà sẽ khó đảm bảo trong điều kiện ngập lũ) được địa phương tập hợp lại thành nhóm để giữ tập trung.

Hơn 60 tuổi nhưng thấy bà con mình lặn lội mưu sinh mùa lũ nhưng không thể chở con theo trên xuống ghe, còn ở nhà không yên tâm, nên bà Trần Thị Thu Văn sẵn sàng làm "bảo mẫu" để giữ các cháu. Trong căn nhà Tình thương rộng trên 30m², bà tổ chức giữ khoảng 30 cháu và lo cơm nước 2 bữa mỗi ngày.

Lãnh đạo tỉnh ủy thăm điểm giữ trẻ mùa lũ ở ấp Vĩnh Hòa, xã Vĩnh Hội Đông

“Tới mùa lũ, sợ nhất là trẻ đuối nước. Hầu hết, bà con ở đây đều làm nghề câu lưới, suốt ngày lặn lội trên đồng nước nên đem con theo rất nguy hiểm. Gần chục năm nay, địa phương tổ chức giữ trẻ tập trung để đảm bảo an toàn cho các cháu, giúp phụ huynh yên tâm đi làm” - bà Thu Vân nói.

Bí thư Đảng ủy xã Vĩnh Hội Đông Huỳnh Văn Thích cho biết thêm: các cô ở đây làm việc bằng tình thương và lòng nhân ái. Tuy phụ cấp còn khiêm tốn (khoảng 1,4 triệu đồng/tháng) nhưng các cô đều chọn niềm vui là động lực chính. Mỗi ngày, các cháu được cho ăn 2 lần (bữa trưa và xế), sinh hoạt vui chơi và ngủ đúng giờ. Ở đây các cháu được đảm bảo an toàn, cha, mẹ đi làm xong sẽ rước về nhà. Toàn xã có 105 trẻ cần được giữ tập trung, chúng tôi đang chuẩn bị tổ chức thành 4 nhóm để việc chăm lo cho các cháu được đảm bảo. Ngoài ra, xã cũng chú trọng vấn đề an toàn vệ sinh thực phẩm, cán bộ y tế thường xuyên kiểm tra để đảm bảo an toàn cho các cháu.

Trở lại xã Vĩnh Hậu, nơi có nhiều diện tích ngập sâu của huyện An Phú. Xã có 4 ấp, trong đó ấp Vĩnh Ngũ bị chia cách gần như hoàn toàn. Lũ về sớm và cao hơn mọi năm nên hơn 80% diện tích đất tự

nhien bị ngập nước (hơn 1.600ha đất sản xuất nông nghiệp tiến hành xả lũ bị ngập sâu). Xã sẽ tổ chức 1 điểm giữ trẻ tại ấp Vĩnh Ngũ (khoảng 23 trẻ) để đảm bảo an toàn cho các cháu. Hiện, toàn huyện An Phú đã tổ chức 5 điểm giữ trẻ tập trung với hơn 280 cháu. Ở đây, các cháu được chăm lo an toàn, nên các bậc phụ huynh yên tâm lao động, mưu sinh.

Mô hình nhóm trẻ cộng đồng tiếp tục được tổ chức tốt không chỉ góp phần giúp các tỉnh khu vực ĐBSCL chủ động bảo vệ tính mạng trẻ em mùa lũ, mà còn là đòn bẩy tăng cường công tác xã hội hóa toàn dân chăm sóc giáo dục trẻ em theo hướng toàn diện.

Những chuyến đò mang nặng tình người

Đó là mô hình đưa, rước HS đi học hàng ngày mỗi khi lũ về, được huyện An Phú triển khai gần chục năm nay. UBND huyện An Phú đã yêu cầu các ngành chức năng phối hợp tổ chức đưa, rước HS đến trường để đảm bảo an toàn cho các em. Năm nay lũ dâng cao, UBND huyện An Phú có kế hoạch đưa, rước 1.074 HS, chủ yếu bậc tiểu học, ở

HS được trang bị áo phao để đảm bảo an toàn khi di chuyển trên sông nước

các xã bị ngập sâu như: Phú Hội, Nhơn Hội, Vĩnh Hội Đông, Vĩnh Hậu... đến trường hàng ngày. Lực lượng đưa, rước HS là những người làm ở Xã đội, đoàn thể và người tình nguyện ở địa phương. Huyện trích một phần ngân sách để hỗ trợ tiền xăng dầu, sửa chữa máy móc, còn những người phụ trách đưa, rước hầu như không thu tiền công. Họ làm việc bằng cái tâm và sự tự nguyện, mong sao đảm bảo an toàn tuyệt đối cho các em.

Anh Hiền (ngụ xã Vĩnh Hội Đông) chia sẻ: “Thấy nước lũ lên cao gây ngập nhiều nơi, các cháu đi học nguy hiểm nên mình sẵn sàng tham gia đưa, rước để đảm bảo an toàn. Người dân vùng lũ sợ nhất là trẻ đuối nước, nên chăm lo cho các cháu được phần nào thì mình yên tâm phần đó”. Từ sáng sớm, từng tốp HS tập trung tại những địa điểm quy định trước để chờ đến rước đi học. Nhìn những khuôn mặt rạng rỡ với đồ đồng phục, khăn quàng đỏ thắm trên vai mới cảm nhận được niềm vui đến trường của học trò vùng lũ.

Em Nguyễn Ngọc Gia Như (lớp 5B, Trường Tiểu học "B" Vĩnh Hội Đông) chia sẻ: “Ngày thường, con đi học bằng xe đạp. Hôm nay nước lũ, được mấy chú đưa, rước nên chúng con rất yên tâm. Tụi con còn được trang bị thêm áo phao nữa. Tụi con rất mừng vì được đưa rước hàng ngày, vì nếu không có mô hình này thì chắc là phải nghỉ học đến hết mùa lũ”.

CÁCH LÀM HAY VÀ SÁNG TẠO TRONG PHÒNG, CHỐNG THIÊN TAI Ở QUẢN BẠ, HÀ GIANG

Đêm mồng 2 rạng sáng 3/4/2016, là những giờ phút không thể nào quên với người dân nhiều nơi trên địa bàn huyện Quản Bạ. Một trận mưa đá rất lớn diễn ra trong vòng 15 phút với mức độ “chưa từng có” trong vài chục năm trở lại đây, đã đổ xuống gây ảnh hưởng trực tiếp đến các xã: Quyết Tiến, Tùng Vai, Tả Ván, Quản Bạ, Đông Hà và Lũng Tắm. Với 1.565 hộ, gần 100 nghìn tấm pro xi măng, trên 2.300 ha cây nông - lâm nghiệp bị thiệt hại... ước tính thiệt hại mùa mưa bão trên 23 tỷ đồng của cả năm 2016, con số này khiến Quản Bạ trở thành địa phương bị thiệt hại mùa mưa bão nặng nề nhất tỉnh.

Phải làm gì? Cứ để thế này thì nhà của bà con hỏng hết

Rút kinh nghiệm năm trước, ngay từ đầu năm 2017, huyện chủ động triển khai các biện pháp phòng, chống thiên tai, nhằm hạn chế thấp nhất thiệt hại mùa mưa bão.

Mô hình “chằng néo mái nhà phủ lưới” chống mưa bão của hộ anh Hầu Ngọc Tiến, thôn Nậm Lương, xã Quyết Tiến

Điểm nhấn “mô hình chằng néo mái nhà tại xã Quyết Tiến”

Năm 2016, Quyết Tiến là xã bị thiệt hại do mưa bão nặng nhất so với các địa phương còn lại của huyện: Hứng chịu 2 trận mưa đá, bão lốc, làm tốc mái và hư hỏng trên 1.200 mái nhà, 74.391 tấm lợp, trên 600 ha cây nông - lâm nghiệp và được liệu. Có 4 thôn bị thiệt hại gần 100% số hộ như Lũng Thàng, Đông Tinh, Bó Lách, Tân Tiến. Để phòng, chống mưa bão, năm 2017 xã xây dựng Kế hoạch phòng, chống thiên tai. Đồng thời, được huyện lựa chọn là “mô hình điểm chằng néo mái nhà” tại thôn Nậm Lương với 5 hộ dân thực hiện: Hầu Văn Tiến, Ly Thị Dế, Chảo Văn Cổ, Chảo Văn Phù và Triệu Xuân Lương. Mái nhà được làm gồm các nguyên, vật liệu: Cây vầu, tre hoặc gỗ, dây sắt, lưới che (loại lưới thường dùng che phủ trong các nhà lưới trồng rau sạch). Kỹ thuật làm mái được thực hiện: Buộc các thân cây tre, gỗ vào mái nhà theo hình chữ A dọc theo mái, các ô cách nhau từ 2,5 - 3m. Sau đó căng lưới che phủ lên trên, kéo căng để đàn hồi, giảm tác động khi mưa đá rơi

Căn nhà trình tường thực hiện mô hình điểm “chằng néo mái nhà phủ lưới” chống mưa bão của hộ bà Ly Thị Dế, thôn Nậm Lương, xã Quyết Tiến

xuống, viên đá sẽ bật lăn xuống phía dưới thấp, giảm tối thiểu việc bị thủng mái. Tùy diện tích từng nhà chi phí làm sẽ khác nhau, bình quân mỗi hộ đầu tư khoảng 1 - 1,6 triệu đồng đã có thể bảo vệ cho ngôi nhà của mình. Anh Hầu Ngọc Tiến, thôn Nậm Lương, 1 trong 5 hộ được chọn làm điểm chằng néo mái nhà, cho biết: “Năm 2016, mưa đá làm nhà tôi thiệt hại khoảng 7 triệu đồng, hỏng gần 100% tấm pro xi-măng. Mô hình chằng néo mái nhà được thực hiện từ đầu tháng 5, với sự giúp đỡ của lực lượng dân quân huyện, xã, chi phí được huyện hỗ trợ hoàn toàn. Hiện chưa có mưa đá to, nhưng tôi thấy từ khi làm xong mái nhà mới che phủ pro xi-măng cũ có 3 tác dụng: Giảm âm thanh khi trời mưa to, khi nắng to nhà bớt nóng và khi có gió lốc nhà khó bị tốc mái. Gia đình ngủ ngon, bớt lo”. Bà Ly Thị Dế, hộ cùng thôn, cho biết: “Từ khoảng năm 1987, tôi mới thấy có trận mưa đá to như thế vào năm ngoái. Nhà tôi trình tường, mưa đá năm 2016 làm hỏng gần 100% mái. Năm nay, được chọn làm điểm tôi thấy yên tâm hơn, không sống trong sợ hãi nữa. Chúng tôi cũng thử ném viên đá, gạch lên mái nhà được chằng néo, thấy bị bật ra lăn xuống mép lưới, giảm vỡ tấm lợp”.

Đặc biệt, ngày 18.5.2017 vừa rồi, UBND huyện Quản Bạ tổ chức cho lãnh đạo và cán bộ 13 xã, thị trấn tham quan học tập mô hình thí điểm phòng, chống thiên tai bằng phương pháp chằng néo mái nhà tại Đội 3, thôn Nậm Lương, xã Quyết Tiến. Trên cơ sở đó, giúp các xã tuyên truyền đến đông đảo bà con địa phương áp dụng, nhân rộng trong thời gian tới. Mô hình này được nhân dân đánh giá cao, cán bộ và lãnh đạo huyện, xã rất đồng tình. Đây cũng chính là ý kiến đồng tình của đồng chí Phó Chủ tịch UBND tỉnh Nguyễn Minh Tiến trong dịp tham quan mô hình này tại Quyết Tiến thời gian vừa qua.

Chủ động mọi biện pháp phòng, chống thiên tai

Theo báo cáo đánh giá đến thời điểm hiện tại, so với cùng thời điểm năm 2016, năm nay huyện Quản Bạ bị thiệt hại ít hơn. Song không thể chủ quan do diễn biến thất thường của thời tiết. Để việc phòng, chống thiên tai đạt hiệu quả, ngay từ đầu năm 2017, Ban chỉ

huy Phòng, chống thiên tai và tìm kiếm cứu nạn (PCTT&TKCN) huyện đã xây dựng, triển khai Kế hoạch tới toàn bộ 13 xã, thị trấn. Yêu cầu các địa phương kiện toàn Đội xung kích cấp xã; bố trí lực lượng, phương tiện vật tư, kinh phí để thực hiện hiệu quả phương châm “4 tại chỗ”. Do ảnh hưởng trận mưa đá, mưa to, gió lớn kéo dài ngày 18.3.2017, có 48 hộ dân ở các xã: Quyết Tiến, Tùng Vài, Quán Bạ, Thanh Vân, Thanh Vân, thị trấn Tam Sơn; 3 điểm trường bị tốc mái ở các xã Cán Tỷ, Quán Bạ, Tùng Vài. Trước tình hình trên, UBND huyện Quán Bạ chỉ đạo UBND các xã, thị trấn hướng dẫn nhân dân các biện pháp khắc phục, huy động lực lượng giúp đỡ những hộ bị thiệt hại nhanh chóng ổn định cuộc sống.

Anh Lê Trung Kiên, Chủ tịch UBND xã Quyết Tiến, cho biết: “Những trận mưa đá như năm 2016 vừa rồi là hiện tượng thời tiết cực kỳ nguy hiểm. Có thể chỉ kéo dài vài phút nhưng gây nguy hại đến tính mạng con người, hủy hoại tài sản. Rút kinh nghiệm năm trước, năm nay xã tuyên truyền nhân dân xây dựng, sửa chữa nhà ở sao cho kiên cố, thường xuyên chằng néo mái nhà để tăng độ chắc chắn, phòng gió lốc, thực hiện phòng, chống thiên tai và phương châm 4 tại chỗ”.

Theo Trung tâm Dự báo Khí tượng Thủy văn T.Ư, năm 2017 thời tiết diễn biến thất thường, các hiện tượng như: Sét, dông lốc, mưa rào, mưa đá có khả năng xảy ra với cấp độ mạnh và phạm vi rộng. Anh Mừng Xuân Huynh, Phó phòng Nông nghiệp huyện Quán Bạ, cho biết: Chúng tôi đã tham mưu cho UBND huyện và Ban Thường trực Kế hoạch dự phòng thiên tai, thành lập lực lượng cứu hộ, cứu nạn từ 50-100 người để điều động khi cần thiết. Huyện cũng chủ động nhân lực, phương tiện, các điều kiện cần thiết để di dời người và tài sản đến nơi an toàn, sẵn sàng với phương châm 4 tại chỗ. Kiện toàn Đội xung kích PCTT&TKCN cấp xã từ 20 - 30 người. Thường xuyên theo dõi diễn biến thời tiết trên các phương tiện thông tin đại chúng để tuyên truyền tới nhân dân...”

Huyện Quán Bạ đã có các biện pháp chủ động, cách làm linh hoạt, sáng tạo qua thực hiện thí điểm “mô hình chằng néo mái nhà chống mưa bão”.

Cải thiện nhà cộng đồng dùng làm nơi sơ tán và sinh hoạt chung của người dân trở thành điểm tiếp cận với mọi người dân

Hành Nhân, Hành Đức là một trong 2 xã dễ bị tổn thương bởi thiên tai tại huyện Nghĩa Hành, tỉnh Quảng Ngãi. Đây là 2 xã có nhiều vùng trũng thấp nằm dọc theo sông Phước Giang.

90% - 95% hơ dân của 2 xã Hành Nhân, Hành Đức sinh sống chủ yếu bằng nghề nông (chăn nuôi, trồng lúa và hoa màu như bắp, sắn, khoai, rau xanh, v.v...).

So với các hộ gia đình không có người khuyết tật, đời sống của người khuyết tật, hộ gia đình có người khuyết tật tại 2 xã gặp nhiều khó khăn hơn. Một số ít hộ gia đình người khuyết tật ở 2 xã có điều kiện thì chăn nuôi heo, bò để phát triển sinh kế. Số còn lại do gặp khó khăn về vốn, đất canh tác, sản xuất; thiếu kiến thức, kinh nghiệm

chăn nuôi sản xuất trong bối cảnh thiên tai nên chưa phát triển được kinh tế gia đình. Nhiều hộ gia đình người khuyết tật ở khu vực hay bị ảnh hưởng từ lụt nhưng không có điều kiện làm gác để tránh lụt. Vì vậy, một trong những điểm sơ tán an toàn để người khuyết tật đến mỗi khi có lụt là các nhà sinh hoạt cộng đồng cấp thôn, xã. Điều này được đề cập rõ trong phương án ứng phó thiên tai của các thôn và 2 xã.

Tuy nhiên, theo đánh giá của người khuyết tật tại 2 xã và Hội người khuyết tật tỉnh Quảng Ngãi; nhiều điểm sơ tán được xác định trong phương án sơ tán dân cần chưa đảm bảo tính tiếp cận cho người khuyết tật, những người gặp khó khăn trong việc đi lại trong cộng đồng. Cụ thể, nhiều điểm sơ tán chưa có lối đi vào phù hợp cho người khuyết tật vận động (không có đường dốc vào hoặc có nhưng độ dốc quá cao, quá trơn, khó sử dụng trong mùa mưa), cửa nhà vệ sinh người đi xe lăn không vào lọt để sử dụng. Các thiết bị bên trong nhà vệ sinh thiếu các dụng cụ hỗ trợ, rất khó cho nhiều người khuyết tật sử dụng. Đây là một trong những rào cản lớn khiến người khuyết tật ngại đến các nhà văn hoá thôn, xã để sơ tán hoặc tham gia các hoạt động phòng chống thiên tai của cộng đồng, đặc biệt là lập kế hoạch PCTT vì không có người hỗ trợ và ngại làm phiền người hỗ trợ. Điều này sẽ dẫn đến rủi ro cao về tính mạng cho bản thân NKT, gia đình NKT và cộng đồng khi thiên tai xảy ra.

Để khắc phục vấn đề này, Hội NKT, Sở Lao động Thương binh Xã hội tỉnh Quảng Ngãi, Ban chỉ huy PCTT TKCN của 2 xã Hành Nhân, Hành Đức đã phối hợp với Trung tâm Nghiên cứu và Hỗ trợ hoà nhập cộng đồng (gọi tắt là Cormis) thực hiện dự án cải thiện khả năng tiếp cận tại 2 địa điểm có NKT đến sơ tán rất đông tại 2 xã, bao gồm Hội quán thôn Kỳ Thọ Bắc, xã Hành Đức và nhà văn hóa xã Hành Nhân. Dự án được thực hiện với sự hỗ trợ về tài chính của Ủy ban quốc gia NKT Việt Nam trong năm 2018.

Với sự hỗ trợ của các bên liên quan, Hội NKT tỉnh Quảng Ngãi đã chủ động phối hợp với Ban chỉ huy PCTT TKCN 2 xã lập kế hoạch, tổ chức thực hiện và giám sát đánh giá dự án. Qua dự án, vai trò chủ động của đại diện Hội NKT các cấp, đặc biệt cấp tỉnh được thể hiện rất rõ ở mỗi giai đoạn thực hiện. Ban chỉ huy PCTT TKCN 2 xã, Sở Lao động

Thương binh Xã hội tỉnh nhận thấy rõ khả năng đóng góp thông qua việc tư vấn kỹ thuật của Hội NKT tỉnh trong việc cải thiện các nhà văn hoá cộng đồng làm nơi sơ tán cho người dân đảm bảo khả năng tiếp cận theo tiêu chuẩn của Bộ xây dựng. Sự phối hợp giữa Hội NKT các cấp với Ban chỉ huy PCTT TKCN trở nên chặt chẽ, gắn gũi hơn. Nhờ vậy, sau một thời gian thực hiện dự án, Hội quán thôn Kỳ Thọ Bắc của xã Hành Đức và nhà văn hoá xã Hành Nhân (bao gồm nhà vệ sinh tại 2 địa điểm

này) đã đảm bảo khả năng tiếp cận cho mọi người dân ở cộng đồng, bao gồm người khuyết tật vận động, người khiếm thị, người cao tuổi, phụ nữ mang thai hoặc những người gặp khó khăn khác về đi lại. Từ nay,

những người gặp khó khăn về tiếp cận 2 địa điểm này có thể tự vào, ra, sử dụng nhà vệ sinh khi đến sơ tán lụt, bão hoặc tham gia các hoạt động sinh hoạt khác của cộng đồng, bao gồm các buổi truyền thông về phòng chống thiên tai. Nhờ vậy, có thể giúp giảm thiểu rủi ro về tính mạng cho người dân, bao gồm NKT vì sẽ có nhiều NKT, những người gặp khó khăn về đi lại đến sơ tán tại 2 địa điểm này trong các mùa thiên tai tới.

Có thể nói, nếu Ban chỉ huy PCTT - TKCN các cấp và các bên liên quan tin vào khả năng của Hội NKT, tạo cơ hội để Hội phát huy khả năng, vai trò của mình; bên cạnh đó, nếu Hội NKT làm tốt vai trò, trách nhiệm của mình, công tác PCTT tại mỗi địa phương sẽ ngày càng hiệu quả hơn, rủi ro sẽ giảm thiểu hơn, quyền của NKT sẽ được thực thi nhiều hơn.

$$J = 122$$

Nguyễn Thanh Hải

9 Hờ hờ hơ hờ hơ hơ hơ hơ. Hờ hờ hơ hờ hơ hơ hơ hơ.

16 Từ thừa hồng hoang dựng xây nước non Quai đê lấn biển ngăn sông triều

24 dâng. Ca dao câu ví mây rặng đỏ trời Mưa kéo về nơi cánh

33 rừng đã mất ào ào núi lở trùm lên tiếng thét Lũ quét lũ quét Quấn trời đi

41 hết còn lại còn lại nỗi đau Tầu thuyền ngoài khơi phong

49 ba giông tố Bến bờ khắc khoải đỏ mắt chờ mong bão biển điên cuồng triều

56 cường tàn phá nhà cửa tan hoang ruộng vườn xác xơ. Ở nơi đó chưa

63 yên giấc em thơ Ở nơi đó cần mái ấm nghĩa tình Ở nơi đó cần sẻ cơm nhường

71 áo Ở nơi đó cần cảnh báo sớm thiên tai Phủ xanh nương đồi rừng cây chắn sóng

79 Voi đi bão lụt hạn khô nắng cháy Thơm ngát mùa vàng gọi mùa xuân tới

83 Khắp mọi miền quê bừng lên ngời sáng

Chung sức chung lòng vang mãi bài ca

Gọi mùa Xuân về

(Song ca giọng Tenor & Soprano)

Nhạc : HUY LOAN
Lời : HUY LOAN - THANH HẢI

Moderato $\text{♩} = 78$

Ơ . ơ ơ ơ ơ Ơ ơ ơ ơ ơ ơ

ơ. (Archi ...)

T+S Bão đông kéo đến bất

thường. Lũ quét đổ xuống bất ngờ. Ruộng nương nhà cửa băng băng cuốn

đi... Thiên nhiên thay mùa đổi gió, như người thay xiêm đổi áo. Bão

Rall... (chậm lại)

táp đập vui khắp nơi, chưa người ngoài. Đất đá sạt lở sao còn mãi !

bao giờ ngừng ?! Em ơi ! Ta ngược vùng cao chung tay chống
s (Anh) ơi ! Nương đời của ta bao la bát

lũ, Xuôi về Biển Đông quai đê chắn sóng... Phủ xanh những đôi trọc trên
ngát, Gieo hạt trồng cây em gây giống mới, Kê đê chống ngập mặn cho

1. 2.

mọi miền quê hương. Anh khơi.
ruộng vườn tươi ————— xanh, cho hoa trái ngọt lành đến mọi miền yêu